

Bożena Urbanek, Magdalena Paciorek, Maria Ciesielska (red.) (2021)

Aktywności polskich lekarzy w dwudziestoleciu międzywojennym – w stulecie powołania izb lekarskich

Data opublikowania: 06.04.2021

Poleca Redakcja Pol-Int

Wydawnictwo Aspra

Miejsce wydania Warszawa

Język Polski

ISBN: 9788382090918

Historia

Polski

Zawód lekarza, obok konieczności posiadania ogromnej wiedzy medycznej czy praktycznych umiejętności, jak i asertywnego stosunku do człowieka, stawia i stawiał w przeszłości jego przedstawicielom wymóg angażowania się w różne sprawy natury ogólnoludzkiej. W tej może, jak nie innej z istniejących profesji pojawiała się konieczność czynienia starań o poprawę warunków socjalnych, bytowych i zdrowotnych ogółu społeczeństwa. Podejmowane przez lekarzy w tym kierunku działania zmierzały do uporządkowania, a także wprowadzenia stosowanych regulacji prawnych, ale przede wszystkim poprawy stanu egzystencji obywateli. Często zaś, wobec różnych niebezpieczeństw – wojny, szerzących się epidemii, sytuacja zmuszała do podjęcia ryzyka poświęcenia na rzecz innych własnego zdrowia, a nawet i życia. Dlatego, jak pisał pod koniec XIX wieku Stefan Żeromski, wykonywanie tego zawodu łączyło się nie tylko z ryzykiem, ale i wieloma trudami tzw. codziennego dnia: wstawaniem do pracy przed świtem i przyjmowaniem pacjentów, ordynowaniem zaleceń, wykonywaniem – nieraz do późna, i to w różnych warunkach – zabiegów, ale też organizowaniem dla swoich podopiecznych zajęć, które np. w grafiku u schyłku XIX wieku i początków XX-wiecznej sanatoryjnej terapii, „(...) musiał traktować jako pracę swą obowiązkową”. Nierzadko też, jak wskazywała praktyka, pomimo apolityczności tej funkcji, lekarze wykazywali też własne zapatrywania czy poglądy, w tym również o charakterze politycznym, czynnie się angażując w różnorodne formy działalności, nie zawsze bezpieczne. Dodać warto, że z tych powyżej podanych powodów profesja ta mieści się i dziś w grupie zawodów o charakterze „misyjnym”, nie tylko użyteczności czy pożytku społecznego. Podkreśliło ten aspekt – znaczenia profesji medycznej – kilku autorów w publikacji zatytułowanej: „Satysfakcja z pracy w zawodach z misją społeczną. Psychologiczne uwarunkowania”.

Dlatego naszym zdaniem ważne jest przypomnienie aktywności lekarskich w Polsce, na różnych polach i to w kontekście historycznym, sięgając w tym przypadku do czasów dwudziestolecia międzywojennego, ale też nie zapominając o wcześniejszym okresie. Sądzimy bowiem, że wykształcenie, przygotowanie zawodowe i warunki życia u schyłku XIX wieku miały wpływ na ukształtowanie się oblicza różnych działań tej grupy zawodowej lat 1919–1939. Pewną też inspiracją do podjęcia tej tematyki stała się rocznica stulecia powołania w Polsce

samorządu zawodowego – Izby Lekarskich.

Przybliżając się do tej szerokiej – w różnych aspektach – tematyki, starano się uchwycić pewne wspólne jej wątki, dzieląc całość na następujące zagadnienia: ludzie pogranicza – pionierzy; lekarze lokalnych społeczności; społecznicy, politycy, działacze samorządowi; naukowcy dwudziestolecia, twórcy nowych kierunków opieki, specjalności medycznych; popularyzatorzy zdrowych sposobów życia. Nie jest to jednak – co nietrudno zauważyć, zapoznając się z naszą publikacją – ścisły podział. Niektóre bowiem cechy czy obszary działań lekarskich pojawiają się i w biografjach osób, umieszczonych w różnych częściach pracy. Co może też, w pewnej mierze, potwierdzać wspomniany społeczny, niejako misyjny charakter profesji lekarskiej.

Autorzy poszczególnych części tej pracy wywodzą się z całego kraju, ale i spoza, w tym: z Litwy i, co ciekawe – też z odległej Japonii. Korzystali oni z różnych materiałów źródłowych, wprawdzie w dość ograniczonym stopniu z archiwaliów, z powodu panującej w tym roku pandemii COVID-19. Były to zatem pamiętniki, wspomnienia, artykuły prasowe międzywojnia, ale i opracowania, w tym biografistyka. Mamy jednak nadzieję, że praca nasza nie wpisuje się w tzw. apologetyczną hagiografię, a może stanowić pewne, aczkolwiek ograniczone, też ze względu na zasięg w dotarciu do materiałów, „świadectwo czasu” – życia i działalności lekarskich w II RP.

<http://www.aspra.pl/nowosci>